

Ismét van szakszervezeti mozgókönyvtár!

Öt letéti könyvtár helyett bibliobusz az Ikarusban

Öt letéti könyvtár feladatait betöltő bibliobuszt adtak át rendeltetésének november 5-én a Nagy Októberi Szocialista Forradalom tiszteletére az Ikarus Karosszéria- és Járműgyár Margit utcai művelődési központja előtt. Az ünnepségen megjelentek a Kulturális Minisztérium képviselői, a gyár vezetői s a buszt készítő szocialista brigádok tagjai.

Dr. Szegő Sándor kereskedelmi igazgató ünnepi beszédében köszönetet mondott a busz elkészítőinek. Egyebek között arról is szólt, hogy e mozgókönyvtár példája megoldást kínálhat a távoleső vidékek jobb könyvtári ellátására is, s ebben az Ikarus segítséget nyújthat. Gondoljuk csak meg: még egy telepen sem juthatnak el a szakszervezeti könyvtár szolgáltatásai elegendő számú letéti könyvtár híján minden dolgozóhoz, a bibliobusz viszont „házhoz szállítja” a könyvtárost és a könyveket.

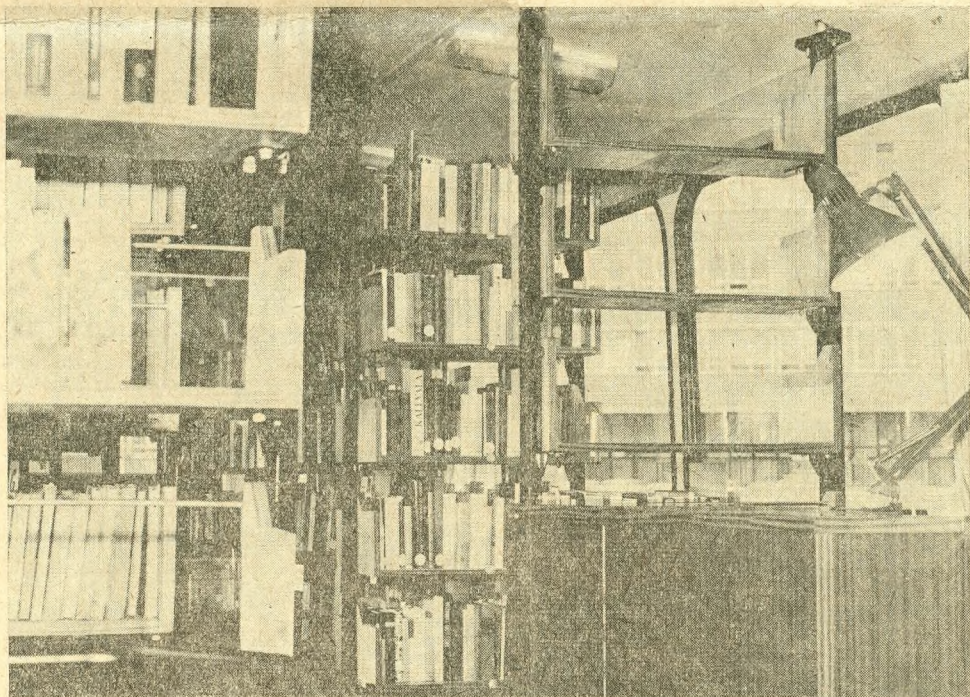
Ezután Hoffmann Józsefné könyvtárvezető köszönte meg a szocialista brigá-

dok munkáját, s néhány szóval ismertette az elmúlt fél évtized történetét, a bibliobusz gondolatának megszületésétől megvalósulásának pillanatáig.

Végül Kovács György, a szakszervezeti bizottság vezetője jutalmakat adott át a szocialista brigádoknak, dicséretes társadalmi munkájukért.

*

Hoffmann Józsefné öt esztendővel ezelőtt kereste fel először a bibliobusz ügyében az Ikarus budapesti gyáregységeinek vezetőit, szocialista brigádjait. A döntésre illetékeseket nem volt könnyű meggyőznie a mozgókönyvtár feltétlenül szükséges voltáról. Pedig az Ikarus Karosszéria- és Járműgyár budapesti telepe 300 ezer négyzetméteren terül el, s több mint ötezer dolgozót foglalkoztat. A szakszervezeti könyvtárban ezerkilencszáztizenöt olvasót tartottak nyilván 1975-ben, akik a 25 ezer kötetes könyvválo-

A bejárat a kölcsönző asztallal (Wéber Antal felvétele)

mányból 17 ezer látogatás alkalmával 42 346 könyvet kölcsönöztek. S mindössze egyetlen gyáregységnek volt letéti könyvtára, pedig ekkora területen, és ennyi dolgozó részére legalább ötre lett volna szükség. (Egyébként a könyvtárnak három főfoglalkozású, s egy részfoglalkozású könyvtárosa van.) Mégis akadtak ellenzői a bibliobusznak, amely most már pótolja a hiányzó letéteket, sőt, beállításával a meglévő letéti helyet is megszüntethetik. Azoknak a magatartása, akik fél évtizedig akadályozták a mozgókönyvtár elindulását, azért is megmagyarázhatatlan, mert egy autóbuszgyárban — nyilván — a legkézenfekvőbb, a legtermészetesebb megoldásnak látszik, hogy saját terméküket a saját szolgálatukba állítsák, annál is inkább, mert a gyár az elmúlt években a Szabó Ervin Könyvtár részére két bibliobuszt kialakított. Mégis volt, aki azt javasolta, hogy a letétek helyett, a bibliobusz helyett a könyveket kosarakban vigyék a könyvtárosok a nagyüzem távolabbi munkahelyeire...

Végül a könyvtárvezetőknek s munkatársainak fáradozásai, érvelései nyomán meglett a busz. Mintegy fél évtizeddel ezelőtt kezdte az Ikarus gyártani az NSZK-beli Hamburg városának megrendelésére a 190 lóerős, 190 P 1 típusú városi autóbust. Ezek a járművek 11 méter hosszúak, 2,5 méter szélesek, 2,95 méter magasak. Ennek az Ikarus-fajtának egy kisselejtezett, próbarendszámú prototípusát kapta meg a szakszervezeti könyvtár. Öt hónappal ezelőtt fogtak neki a busz felújításának, átalakításának. Kumor Gyula tervei alapján Csepeli Gyula formatervező mérnök készítette el a végleges terveket. (Kumor Gyula tervezte a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár bibliobuszainak berendezéseit.) Az egyedi gyáregységből tizenhat, a szerszámgyáregységből két s a busz II. gyáregységből egy szocialista brigád dolgozott a buszon.

Ha az ember fellép a vadonatújja varázsolt, pirosra festett alkotmányra, elég széles lépcsőn jut a könyvtárba, s elhaladva a gépkocsivezető ülése mellett, nyomban a könyvtáros asztalkája előtt találja magát, amely mögött egy személy fér el. A polcokat az FSZEK bibliobuszai-ban alkalmazott megoldáshoz hasonlóan képezték ki. Középen széles folyosó vezet, s a tengelyekkel párhuzamosan elhelyezett állványok közé is könnyen beférhet a könyvek között böngésző látogató. A berendezések burkolása — főként műanyagokat használtak e célra — egyszerű és ízléses. A fűtésről és világításról is gondoskodtak: az áramot a busz akkumulátorai szolgáltatják.

A mozgókönyvtárban pillanatnyilag csak 1700 kötet elhelyezésére nyílt mód. Ezért nem volt szerencsés megoldás, hogy

a busz végében, mindkét állványsor megrövidítésével feleslegesen nagyméretű katalógusszekerényeket helyeztek el. Ezeknek kiiktatásával meghosszabbíthatnák a polcsort, s legalább kétezer kötetre növelhetnék a bibliobusz állományát.

Ha az Ikarus mozgókönyvtárát például az FSZEK 2. számú bibliobuszához hasonlítjuk, kiderül, hogy a most átadott busz berendezése sokkal szerényebb. Igaz, az FSZEK 2. számú bibliobuszát egy Ikarus 255,70 alaptípusból alakították ki: 2400 kötet könyv tárolható benne, s gondoskodtak a mellékhelyiségekről, valamint egyéb higiéniai és szakmai felszerelésekről is (mosdó, W. C., öltöző, hűtőszekrény, mikrofon, rádió, kazettás magnetofon stb.). El kell azonban ismerni, hogy az üzem területén nincs szükség ennyire gazdag belső felszereltségű mozgókönyvtárra.

A bibliobusznak hater ezer kötetes tápraktára van a művelődési központban. A tízezer forint értékű állványzatot az FSZEK könyvjóváírással adta át a gyárnak.

A mozgókönyvtár öt megállóban kölcsönöz: hétfőn a III-as számú gyáregység előtt 13,30-tól 16-ig; kedden a szerszámgyáregységnél 13,30-tól 16-ig; szerdán az ebédlő előtt 12-től 16-ig; csütörtökön az I. gyáregységnél, illetve a tanműhelynél áll meg a busz 12-től 16-ig; pénteken pedig a személyi főportánál 13,30-tól 16-ig. Az év elejétől — előreláthatólag — folyóiratokat is kölcsönözhetnek majd az olvasók a bibliobuszban. A beiratkozottak, a rendszeres könyvtárlátogatók száma várhatóan ugrásszerűen nőni fog. Eleinte két könyvtáros teljesít szolgálatot a bibliobuszon, később azonban már egyikük is elegendő lesz a kölcsönzés, a tájékoztatás elvégzésére.

Az Ikarus gyár bibliobusza természetesen nemcsak a vidék jobb könyvtári ellátására szolgált jó példát, hanem a nagyüzemek hiányzó letéti könyvtárainak pótlására is. Pillanatnyilag az ország egyetlen szakszervezeti mozgókönyvtára az Ikarusé. De nem az első! Egy kísérlet már megelőzte a kezdeményezést: 1962. március 22-én felavatták a Fővárosi Autóbuszüzem mozgókönyvtárát. Egy forgalomból kisselejtezett buszt újjáépítettek, és könyvtári célra átalakítottak. Ez a busz, amely a hat legnagyobb végállomáson hetenként egy-egy órát kölcsönzött, sajnos, tisztavirág életűnek bizonyult. Reméljük, az Ikarus mozgókönyvtára nem jut erre a sorsra, s a sorban további mozgókönyvtárak követik, esetleg olyanok is, amelyek több gyár területén működnek, és üzemeltetésükről közösen gondoskodnak a munkások ellátásában érdekelt üzemek.

Simányi József